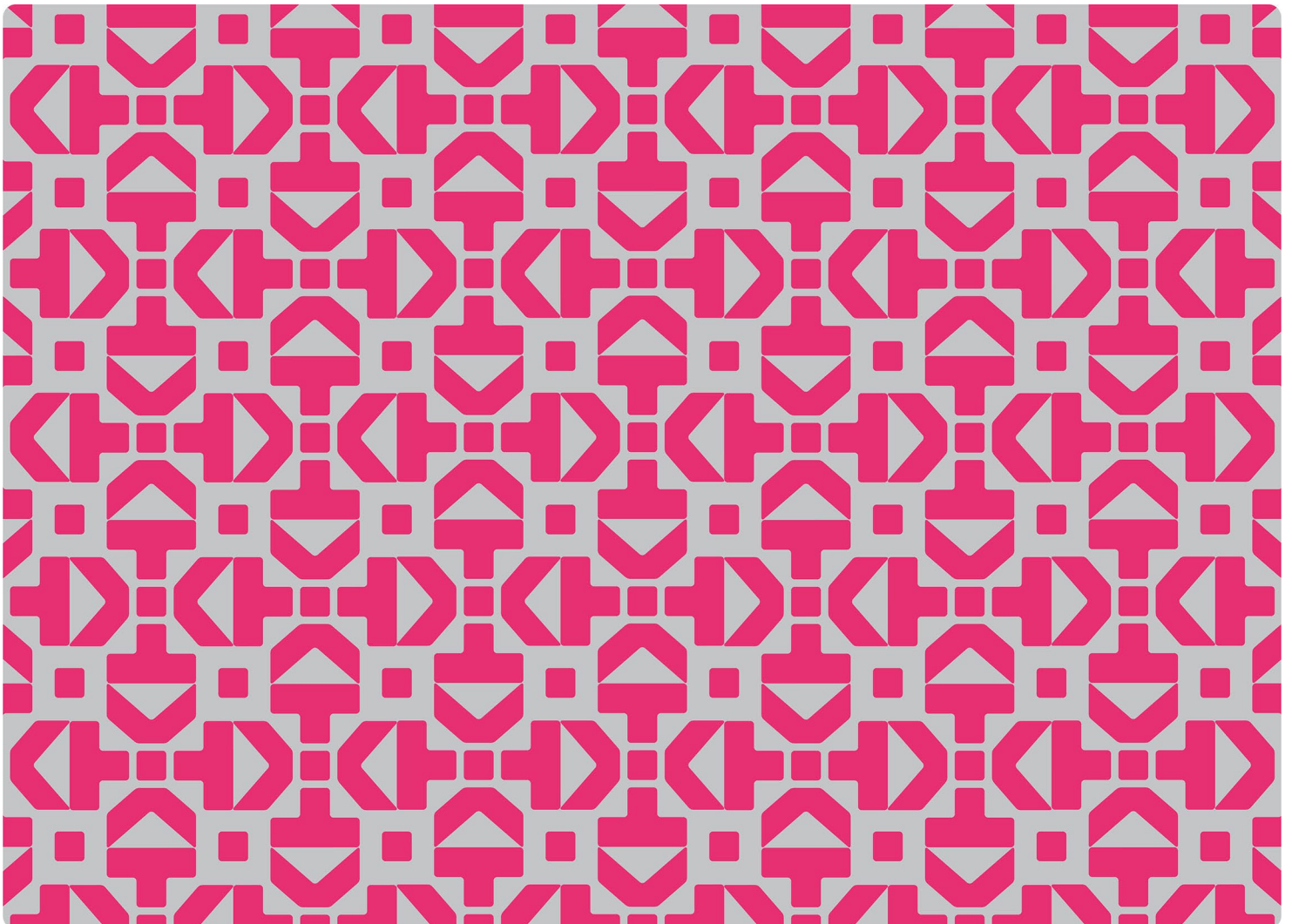

Internasjonal studentmobilitet: Har studentene god nok informasjon?

Deloppfølging av Meld. St. 7 (2020-2021) En verden av muligheter –
Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning

» **Internasjonal studentmobilitet: Har studentene god nok informasjon?**

Deloppfølging av Meld. St. 7 (2020–2021) En verden av muligheter –
Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning

Redaktør:

Kristin Solheim

Forfattere:

Lene Krogh Baldersheim

Anja Jasinski Kandal-Wright

Innhold

Innledning	2
Bakgrunn	3
Funn fra undersøkelsen	4
Tilgang til informasjon	4
Vurdering av utvekslingsmuligheter	5
Informasjon til rett tid.....	7
Store forskjeller mellom studieprogram	7
Oppsummering	8

Innledning

Det er en nasjonal målsetting at flere norske studenter skal dra på utveksling i løpet av studietiden. Meld. St. 7 (2020-2021) *En verden av muligheter – Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning* viser til at studentene oppfatter informasjonen om utveksling som uklar, vanskelig tilgjengelig, fragmentert og til dels også mangelfull. HK-dir fikk i tildelingsbrevet for 2022 i oppdrag å «legge til rette for bedre og mer helhetlig kommunikasjon om studier i utlandet overfor norske studenter, bl.a. gjennom Utdanning.no og Utdanning i verden». ¹

For at HK-dir, de norske utdanningsinstitusjonene og andre aktører med en rolle på feltet skal kunne styrke informasjonen til norske studenter, er det nødvendig med mer kunnskap. På oppdrag fra HK-dir gjennomførte derfor Opinion høsten 2022 en spørreundersøkelse blant studenter ved universiteter og høyskoler i Norge. Dette notatet oppsummerer funnene fra undersøkelsen. I undersøkelsen har et representativt utvalg av norske studenter svart på spørsmål om tilgang til og innhold i informasjon om utveksling. Undersøkelsen ser også nærmere på noen faktorer som kan ha betydning for om studentene velger å dra på utveksling eller ikke.

¹ [Tildelingsbrev, HK-dir 2022](#)

Bakgrunn

Det har lenge vært et mål i norsk politikk at flere studenter skal ha et utenlandsopphold i løpet av studiene sine. Meld. St. 16 (2016–2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* (Kvalitetsmeldingen) slo fast at det på lenger sikt burde være et mål at halvparten av studentene har et utenlandsopphold i løpet av studiene. Meld. St. 7 (2020-2021) *En verden av muligheter – Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning* (Mobilitetsmeldingen) gjentar dette målet. I dag er denne andelen på rundt 11 prosent, og det vil kreve store endringer for å få til den ønskede økningen.² Mobilitetsmeldingen peker på flere områder som må forbedres og skisserer tiltak og forventninger UH-sektoren må adressere for å få til dette. Et av dem er informasjonen til studentene som ønsker å dra på utveksling.

Mobilitetsmeldingen peker på at studentene oppfatter informasjonen rundt mulighetene for studier i utlandet som for dårlig. Et av problemene det pekes på er at informasjonen er spredt på ulike steder. Det pekes også på at kommende studenter så tidlig som mulig må få informasjon om internasjonale studiemuligheter. I tillegg er kvaliteten på informasjonen viktig – studentene må få svar på det de lurer på, og man må sikre at studentene har informasjonen de trenger for å kunne vurdere et utenlandsopphold.

² [Tilstandsrapport for høyere utdanning 2023](#) s. 51 og 52. Før covid lå andelen stabilt rundt 16 prosent. Nedgangen i andelen skyldes at svært få studenter dro på utveksling under covid, og det er forventet at andelen vil øke når kullene som ikke er rammet av pandemien er uteksaminert.

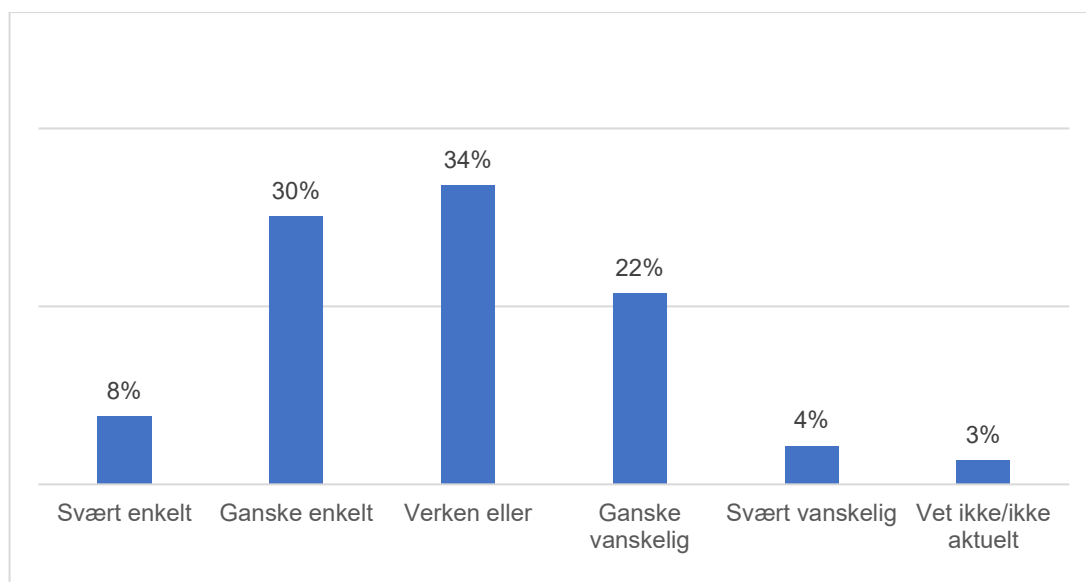
Funn fra undersøkelsen

Undersøkelsen ble gjennomført i et representativt utvalg på 1407 studenter i aldersgruppen 18–29 år.³ Av de 1407 respondentene har 706 vært, skal eller ønsker å dra på utveksling, mens 701 respondenter ikke har planer om å dra.

Tilgang til informasjon

En av fire studenter som har vært, skal eller vurderer utveksling synes det er vanskelig å finne informasjon om utveksling. 38 prosent vurderer det som enkelt, mens 34 prosent synes verken det er enkelt eller vanskelig. Menn oppgir i større grad enn kvinner at det er enkelt, 43 mot 34 prosent.

Figur 1. Synes du at det er enkelt eller vanskelig å finne informasjon om utveksling?

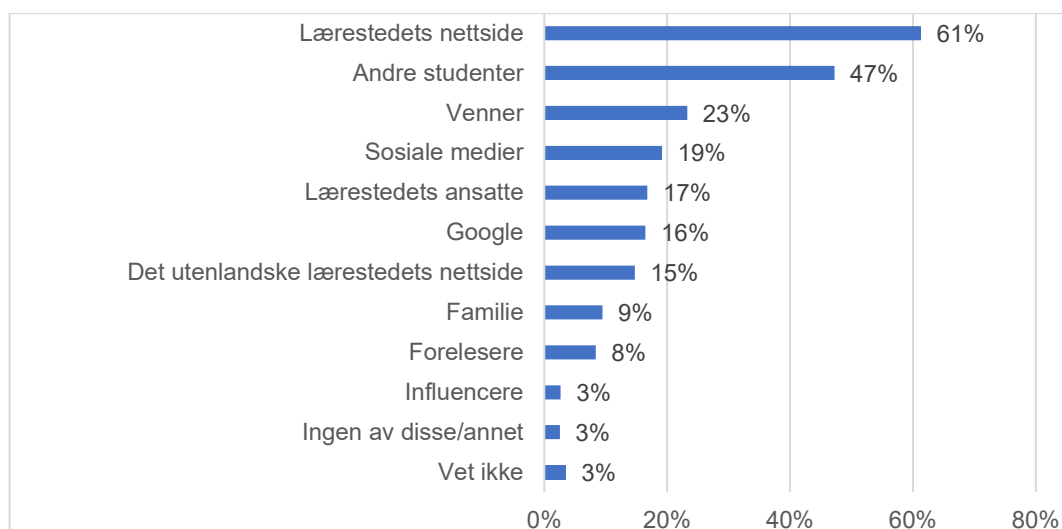

Merknad: Spørsmålet er stilt til alle som har vært, skal eller vurderer utveksling.

Videre ser vi at majoriteten som enten har vært, skal dra eller vurderer å dra på utveksling, oppgir at lærestedets nettside har vært blant de viktigste informasjonskildene om utveksling. Deretter følger andre studenter, som nesten halvparten oppgir som en viktig informasjonskilde. Det er få som oppgir at familie, foreleser og influensere er viktige informasjonskilder (under én av ti).

³ [Studentundersøkelse om utveksling, gjennomført av Opinion høsten 2022.](#)

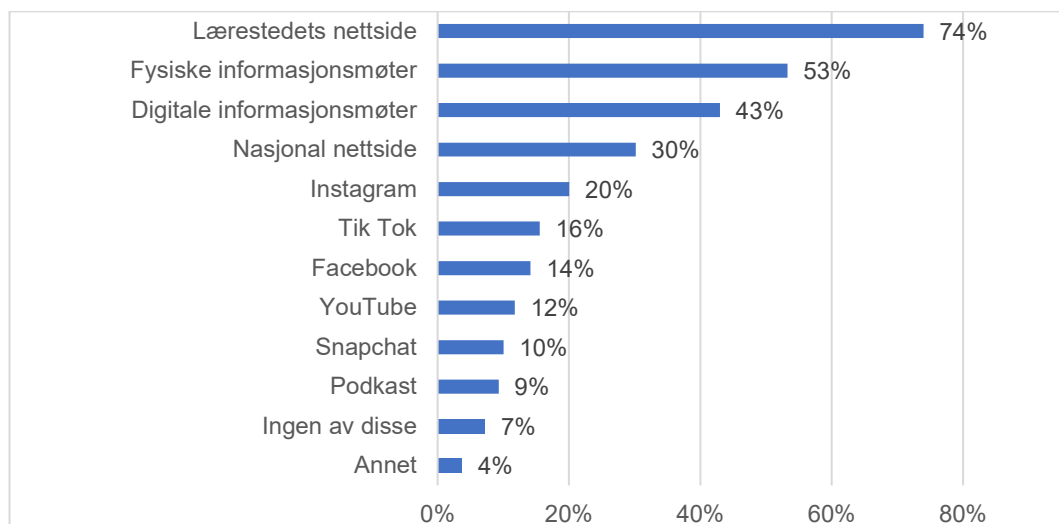
Figur 2. Hva har vært dine viktigste informasjonskilder om utveksling? Svar i prosent.

Merknad: Spørsmålet er stilt til alle som har vært, skal eller vurderer utveksling.

Ser vi på hvilke kanaler studentene ønsker å få informasjon eller inspirasjon om utveksling gjennom, oppgir tre av fire studenter lærestedets nettside (74 prosent). Dette er den fortrukne kanalen for alle studenter – uansett om de har vært, skal eller vurderer utveksling, eller ikke har planer/ønsker om å dra på utveksling. Deretter ønsker studentene fysiske og digitale informasjonsmøter. 30 prosent av de spurte ønsker en nasjonal nettside. Denne rangeringen gjelder uansett undergruppe slik som kjønn og alder.

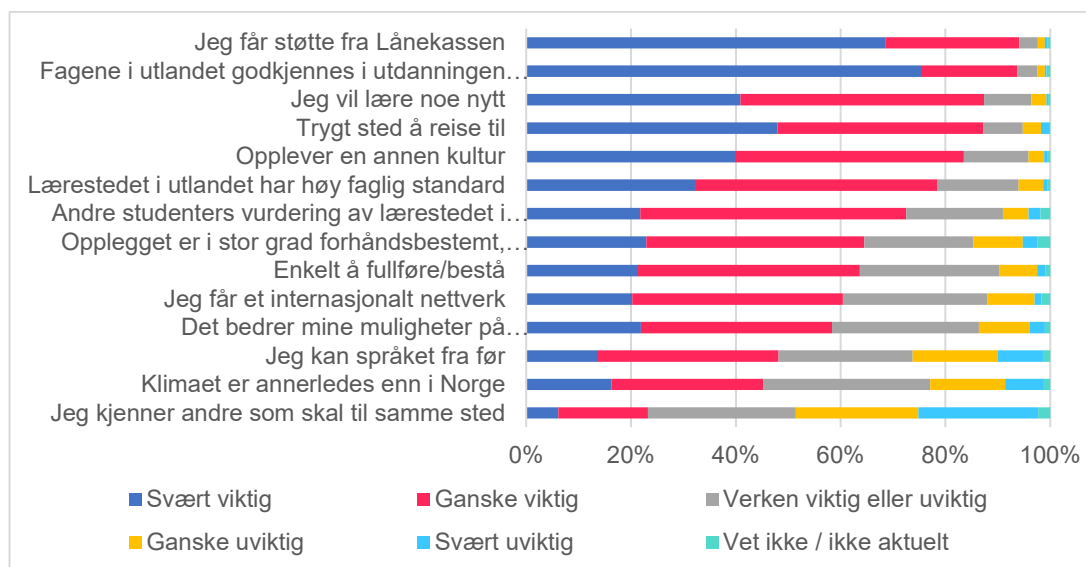
Figur 3. I hvilke kanaler ønsker du å få informasjon eller inspirasjon om utveksling?

Vurdering av utvekslingsmuligheter

De viktigste faktorene i vurderingen av utvekslingsmuligheter er at man får støtte fra Lånekassen og at fagene blir godkjent i utdanningen. Over ni av ti oppgir at dette er viktig. Deretter følger lysten til å lære noe nytt, at stedet er trygt å reise til og det å oppleve en annen kultur. Over åtte av ti oppgir at disse forholdene er viktige.

Figur 4. Hvor viktig eller uviktig er/var følgende for deg i din vurdering av utvekslingsmulighetene dine.

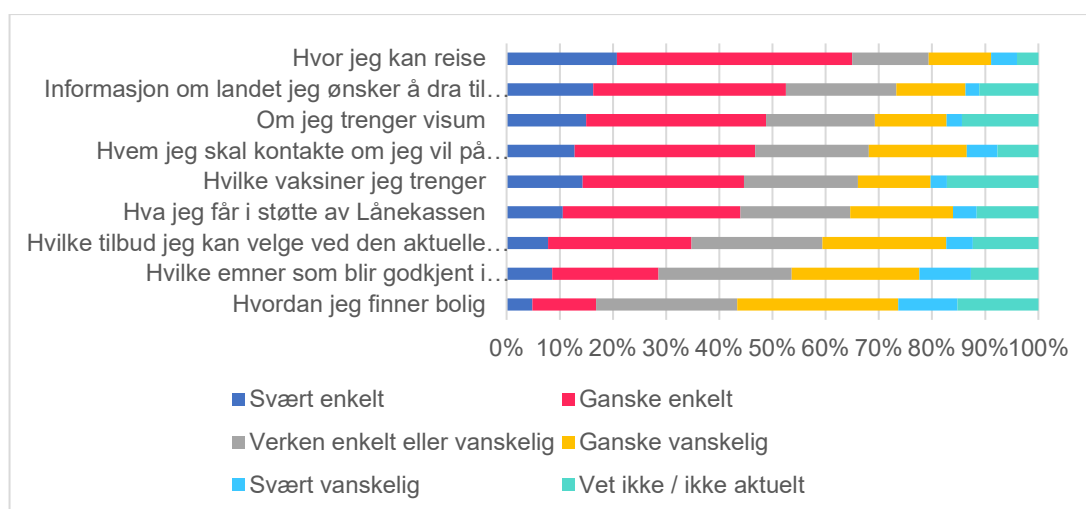
Merknad: Spørsmålet er stilt til alle som har vært, skal eller vurderer utveksling.

Det som er minst viktig, er at man kan språket fra før, at klimaet er annerledes og/eller man kjenner andre som skal dit – under halvparten oppgir at disse forholdene er viktige. Denne rangeringen gjelder i all hovedsak i alle undergrupper (uansett kjønn, alder o.l.). De som har vært, skal dra, eller vurderer å dra på utveksling, rangerer i all hovedsak de ulike motivasjonsfaktorene likt.

Studentene oppgir videre at det som er vanskeligst å finne informasjon om, er hvordan man finner bolig, hvilke emner som blir godkjent i utdanningen, hvilke tilbud man kan velge ved utvekslingsinstitusjonen og hva man får i støtte fra Lånekassen.

Det som er enklest å finne informasjon om, er hvor man kan reise og om landet man ønsker å dra til.

Figur 5. Hvor enkelt eller vanskelig er det å finne informasjon om ...

Merknad: Spørsmål stilt til alle som har vært, skal eller vurderer utveksling

Det er en tydelig kjønnsforskjell i begrunnelsene for å ikke dra på utveksling, der menn i større grad oppgir mangel på interesse, med 47 prosent for menn mot 29 prosent for kvinner. Kvinner oppgir i større grad at de ikke vil være langt borte fra familie og venner, med 55 prosent for kvinner mot 39 prosent for menn. Eksempler som nevnes under åpen svarkategori for de 14 prosentene som svarer annet er: koronapandemien, etablert kjæreste/samboer, (planer om) barn, hund, katt, jobb/praksis, satsing på (topp)idrett, vil heller reise etter/utenom studier, stress/vanskelig å vite om det blir godkjent og dårlig tilbud via studiet.

Informasjon til rett tid

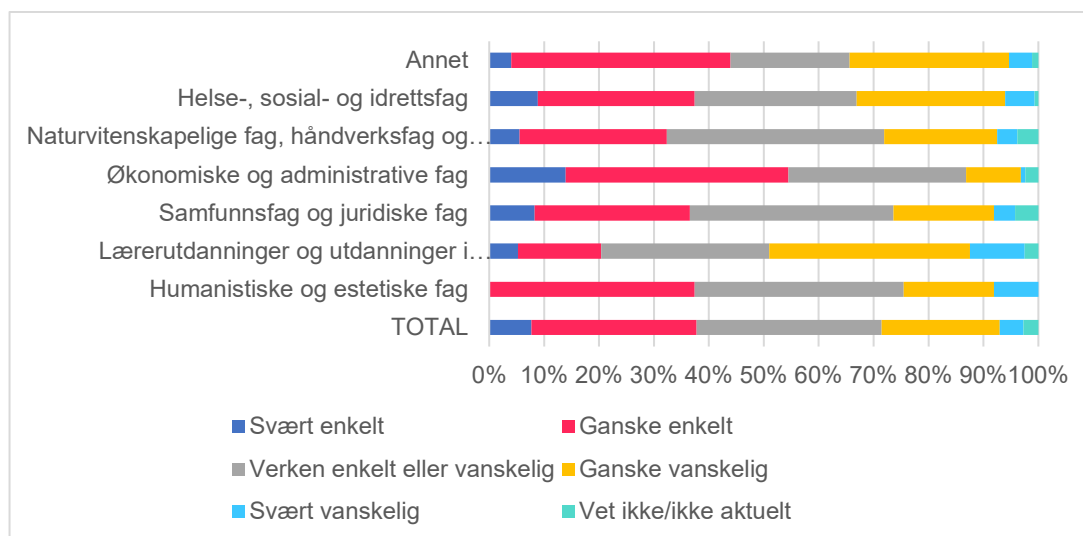
Studentene bestemmer seg tidlig for om de skal dra på utveksling eller ikke. Blant de som vurderer/ønsker å dra på utveksling, oppgir hele seks av ti at de begynte å vurdere/ønske dette før de begynte å studere. Blant de som har vært eller skal på utveksling, bestemte 42 prosent seg for dette før de begynte å studere, og ytterligere 25 prosent i løpet av første studieår.

Hele 81 prosent av studentene har hørt om utveksling før de begynner å studere, og 14 prosent hørte om det i sitt første studieår. Hele 68 prosent av studentene som var på utveksling før studiene, har også vært, skal eller vurderer dette i løpet av høyere utdanning. 48 prosent av de som ikke har vært på utveksling før, oppgir det samme.

Store forskjeller mellom studieprogram

Resultatene i undersøkelsen kan tyde på at det er ulik tilgjengelighet på informasjon for ulike grupper studenter. Lærerstudentene som har vært, skal eller vurderer utveksling, synes i større grad det er vanskelig å finne informasjon enn studenter fra andre fagområder. Nesten halvparten av disse studentene synes det er vanskelig å finne informasjon. Til sammenligning synes 11 prosent av økonomistudentene det samme.

Figur 6: Synes du at det er enkelt eller vanskelig å finne informasjon om utveksling? Fordelt på fag/studieretning.

Merknad: Spørsmål stilt til alle som har vært, skal eller vurderer utveksling.

Oppsummering

Mobilitetsmeldingen viser til behovet for å styrke informasjonen til norske studenter som ønsker å dra på utveksling og at informasjonen i dag oppfattes som uklar, vanskelig tilgjengelig, fragmentert og til dels også mangelfull.

Resultatene fra vår undersøkelse nyanserer og supplerer dette bildet. En god del av studentene, 38 prosent, synes det er svært eller ganske enkelt å finne informasjon om utveksling. Videre viser undersøkelsen at studentene bestemmer seg tidlig for å dra på utveksling, og hele 81 prosent visste om muligheten for utveksling før de begynte å studere. En stor andel av studentene finner informasjonen de trenger på lærestedets nettside og dette også er den foretrukne hovedkanalen for informasjon.

Samtidig viser undersøkelsen at 1 av 4 studenter synes det er vanskelig å finne informasjon om utvekslingsmuligheter. Dette er en forholdsvis stor gruppe, og det kan være et betydelig potensial for å mobilisere flere i denne gruppen til å dra ut. Vi ser også at det er forholdsvis store forskjeller mellom studieprogram når det gjelder hvorvidt studentene synes det er enkelt å finne informasjon. Lærerstudentene synes for eksempel at det er betydelig vanskeligere å finne informasjon enn økonomistudentene. Dette er en tendens som også gjenspeiles i faktiske mobilitetstall.

Undersøkelsen gir ikke grunnlag for å si hvorvidt studentene opplever informasjonen som for spredt og fragmentert, men 30 prosent av respondentene oppgir at de ønsker en nasjonal nettside som kan gi informasjon og inspirasjon om utvekslingsmuligheter. Studentene oppgir at det som er vanskeligst å finne informasjon om er hvordan man finner bolig, hvilke emner som blir godkjent i utdanningen, hvilke tilbud man kan velge ved utvekslingsinstitusjonen og hva man får i støtte fra Lånekassen.

I tillegg til spørsmål om informasjon, ser også undersøkelsen på noen andre faktorer som kan ha betydning for om studenter velger å reise på utveksling. Oppsummert kan vi si at faglige og økonomiske faktorer ser ut til å ha størst betydning. Deretter følger 'mykere verdier' som ønske om nye opplevelser og ny kultur. Det er interessant å merke seg at de forholdene som studentene oppgir som viktigst når de vurderer utveksling, er de samme som det er vanskelig å finne informasjon om.

